

Redakcija, ekspedīcija un kantoris Rīgā, Cīdadelē, Muižas ielā Nr. 1.

Tālrūpi:

Galvenam redaktoram 23907. Redakcijas locekļiem un kantorim 23861.

Redakcijas runas stundas: 16—18.

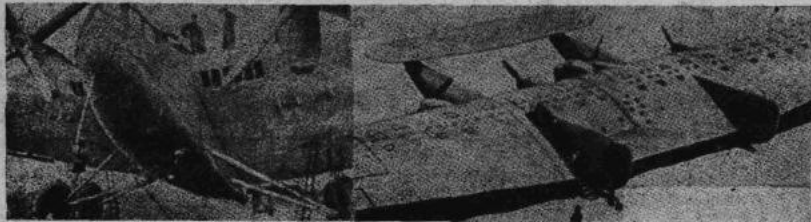
Manuskriptos atzīmējams autora vārds, adrese un honorāra lielums. Neizlietotus rakstus redakcija uzglabā 3 mēnešus.

L A T V I J A S K A R E I V I S

Desmitais gada gājums.

Sludinājumu maksa:	
Priekšpusē par viens. petit rindīgu	La 1.00
Tekstā par viens. petit rindīgu	" 1.--
Firmu un izpircu slud.	" 0.50
Pārējie	" 0.30
Kaŗa iestādēm	" 0.15
Kareivjiem un darba meklētājiem	" 0.0
+ 5% slud. nod.	

Abonēšanas maksa:	
par 1 mēnesi ar piesūtīšanu	La 2.00
" 3 " " "	" 5.00
" 6 " " "	" 10.--
" 12 " " "	" 20.--

Gaisa milzu saimē. (sk. rakstu vidus lapā.)

Pa kreisi—Junkersa milzu lidmašīna „9-38”; pa labi „J.-1000” projekts.

Lieliniekiem slāpst pēc nāves sodiem.

Asinains terors pret krievu zemniekiem.
No Maskavas ziņo, ka asinains terors pret zemniekiem tagad pieņēmis tādu apmērus, ka apēno pat padomju varas pirmo gadu teroru. Nāves sodus piespriež un izpilda GPU. Nošauto vārdus publicē vietējos laikrakstos. „Sovetskaja Sibirj” savā 246. num., piemēram ziņo, ka uz Sibīrijas GPU lēmumu par kāda komunistu mājas aizdedzināšanu nošauti divi zemnieki, par pretieliniecisku agitāciju — viens un par „kontrevolucionāru” — astoņi. Nakoša, 247. numurā, tas pats laikraksts uzskaita atkal 27 nošautos zemniekus no dažādam sadzām. Raksturīgi, ka starp šiem nošautiem sešos gadījumos pa divi pieder pie vienas ģimenes un trīs gadījumos — pa trim. Virsprokurors Kriļenko kāda tiesu darbinieku konferencē paziņojis, ka šogad, laikā no janvāra līdz septembrim padomju karteijas tiesās par tā saukto „kulaku” teroru celta apsūdzība pret 3.382 zemniekiem.

Vēl viena ar nāvi sodāma kategorija.
SSSR centrālā izpildu komiteja pieņēmusi sekošu lēmumu: Ja kāds padomju pilsonis, kurš ieņem ārzenes kādu SSSR valsts amatu vai darbojas kāda valsts uzņēmumā, atsakās uz valsts varas organu rīkojumu atgriezties Padomju Savienībā, tad tas tiek uzskatīts par pārbēdēju strādnieku šķiras un zemniecības ienaidnieku puse, kvalificējot šo noziedzumu kā nodevību. Personas, kas atsakās atgriezties Pad. Savienībā tiek izsludinātas ārpus likuma. Notiesāto īpašumi

tiek konfiscēti un paši tie nošaujami 24 stundu laikā pēc viņu personības noskaidrošanas. Visas šādas lietas iztiesājamas SSSR augstākā tribunālā. Šim likumam ir atgriezenisks spēks.

Bezjēdzīgam piespriests nāves sods.
Pēc ziņām no Maskavas, bijušais SSSR vēstniecības Parīzē padomnieks Bezjedovskis par valsts nodevību notiesāts uz nāvi. Spriedums izpildāms 24 stundu laikā pēc Bezjedovska atgriešanās Padomju Savienībā.

Čekistu tiesību paplašināšana.
Augstāko tiesu darbinieku konferencē Maskavā pieņemts lēmums paplašināt GPU jurisdikciju. Lēmums motivēts ar nepieciešamību „uzturēt labāku stāvokli cietumos Pad. Savienībā.” GPU iestādēm blakus viņu agrākām funkcijām — atklāt politiska rakstura noziedzības, arestēt un turēt apcietinājumā par politiskiem noziedzumiem apvainotās personas un, atsevišķos gadījumos, tās arī sodīt — uzlikt par pienākumu turpmāk ņemt savā pārziņā visus tos ieslodzītos, kas izcietuši cietuma sodus, kuri pārsniedz 3 gadus. Līdz šim arī šie cietumnieki atradās iekšlietu komisariāta ziņā. Sakarā ar jaunajiem pienākumiem GPU organiem piešķirtas tiesības atvērt jaunus cietumus jeb „izolatorus”, jo esošie cietumi gandrīz visi pārpildīti. Līdz decembra vidum iekšlietu komisariāts nodos GPU zināšanā ne mazāk kā 30.000 ieslodzīto. Lta.

Trīs dienas Somijā.

Staltais „Suomi”, lielais somu pasažieru kuģis, kas uztur satiksmi starp Tallinu un Helsinkiem, jau piestājis pie krasta. Mani sagaida priekā starojošas sejas. — Te elegantais sūtnis Dr. O. Grosvalds, sarkanvaizdis sekretārs Filholds, ģeneralkonsuls Himbergs ar skaisto limuzīnu, profesors Mausika, preses šefs Jernefelds, agrākais preses šefs Teslefs, „maistari”, juņsu un vēl daži preses kungi. Visi draugi — visi paziņas. Jau sēžu omulīgā jaunā „Karltona” viesnīcas pieņemšanas zālē un nu iet vaļā stāstīšana. Lai stāstot arī par Ameriku. Un nu par Latviju, un nu par Somiju! Kā kaleidoskopa paiet sestdiena, svētdiena, pirmdiena... Itkā būtu aizbraucis ciemos uz laukiem pie radiem: vienos priekos, vienā ballešanā. Nu ņemsim sestdienu: no paša rīta ierakstos grāmata pie valsts prezidenta, eju vizītes, pēc tam brokastis pie ģeneralkonsula Himberga ar Somijas preses kungiem un veciem draugiem — protams, atnācis arī Jerviluoma un Koskimās, un Ivula, kas nupat par 40 gadu ilgu dienestu savā avīzē saņēmis ceļojumu uz Dienvidameriku... Pulksten piecos jau atrodos plašā somu sabiedrībā pie cienījamā profesora Mausika, somu-latvju biedrības priekšnieka. Ierodas arī ārlietu ministrs Prokopē, poļu sūtnis Charvats, igauņu sūtnis Hellats un abu augstskolu rektori un profesori, un žurnalisti, un sabiedriskie darbinieki, starp tiem arī sieviete-architekts Pasikivi jaunkundze, sieviete mākslas kritiķis Järnefelda kundze, sieviete-reportiers Voipio jaunkundze un vēl daudzi, daudzi... Tie visi pa lielākai tiesai somu-latvju biedrības biedri un valdes locekļi. Ari profesors Mikola! Ar urbošo pētnieka skatu un mīlo latvju drauga smaīdu! Cik daudz šo skaisto smaīdu un laipno skatu! Esmu savācis lielu, smagu draudzības puru un atvedis to no mīļās Somijas uz Latviju!

Un nu nāk mans priekšlasījums studentu namā. — Par seniem latvjiem un Ibbiešiem, par Kaupo, Ako, Venno un Tali-valdi, Viesturi un Rusiju. Par viņu apspriedēm un cīņām. Sie senie Ibbieši somiem mīļi, tie viņu ciltis brāļi, uz tiem viņi lepmi! Jau senos laikos mums bijuši ieroču brālība! Vēl dažas dienas atpakaļ mūsu jaunais militārtāšesjs atveda somu varoņiem medaļas. „Cik priekā! Kāds lepnums! Liela avīzē „Uusi Suomi” ievietojuši zīmējumu: kāda roka sprauz somam pie krūtīm medaļi! Un zem zīmējuma dejojis. „Kādi mēs varoņi!” Mēs palīdzējuši latvjiem tikt pie brīvības un tagad saņemam medaļas!” Soms stāv lepns — „ruki po švam.” mati sasukuši gludi un jauni zābakā lai kājas... Cik jautri dzied mūsu sveķu koncertā somiete latvju tautas dziesmas un kāda laba izruna! Cik izteiksmīgi izpilda somu maksliņnieks Kalniņu uz lielās vijoles, arī Vitolu dziedam, — arī Sibeliusu! Ta jau latvju-somu kultūras brālība — tāpat kā senos laikos, kad arī dziedājam kopejas uzvaras dziesmas.

Bet uz priekšu, nav laika! Jau esam liela rautā pie sūtņa Grosvalda: mirdz lat-

vju dzidrāis, somu kristāla glazītes un garšīgie nēģi prasās paši piedalīties šajās svētnības... Jau klāt 18. novembris! Kamdeļ mūsu ziemeļnieciskām valstīm gada dienas iekritušas rudenī un vēl rudenī?! Rudens bērni! Bet, ka saka, rudens bērni esot spēcīgi! Norādīti Par to tik jauka un sāta ir mūsu draudzība. Somu ārlietu ministrs Prokope nobeidz savu laimes veļojumu ar skaīdro: „Lai dzīvo Latvija!” — Un dzivosim arī visi kā brāļi! Un jau atkal diena klāt... un atkal jaunās satikšanās un jaunī prieki. Visapkārt mums čalo jau latvji, kas apmetušies uz dzīvi Helsinkos — kāds pat atveris pulksteņu veikalu. Svīnam savu 18. novembri. Bet somi klāt. Pats ārlietu ministrs Prokopē arī klāt — arvienu mīļš un smaīdošs.

Un atkal vakars. Sovakar būšu starp somiem lielajā Sarkanā krusta izrīkojumā. „Konseli-Teatri”, ko skaisti dekorējusi sieviete-architekts Pasikivi, sabraucis viss Helsinki „bo-monds” ar valsts prezidentu priekšgalā! Prezidents Relanders sarunājas ar ģenerāli Manerheimu, sasveicinājas ar simtiem jauču. Visi viņi tuvu pazīstami — saka viens otram — „tu!” Un šis „tu” ir patiesi brālīgs. Dzirdēju brīnīšķīgo „Sibeliusu” — visu vakaru „Sibeliusu”, gan dziesmā, gan dejā, gan brašā kareivja gaitā. Un beigās noskan — „Fruandra”. Notricot pēdējam akordam, visi sēž kā apburti... Uz sienas dzīva bilde: Sarkanā krusta masas glābī ievainotos. Pec tam balle. — „Fennā klubā”. Kādas tualetes, kāda jautrība un kāda sabiedriska disciplīna. Visu vakaru neviena — pļegura! Bet par to kas par impozantu iespaidu! Jau pulksten 3... Arī man krita loze. Vinneņu 75 markas. Tikai ne nauda. Bet precēš. Varu izvēlēties par šo naudu preces kuŗa katrā no lielajiem Helsinku veikaliem, kas atzīmēti uz sevišķa prospekta, ko saņēmu līdzas ar čekū... Lai zeltu sava tirdzniecība!

Otrdien no rīta desmitos atvadīšanās... Sniegs krit garām paviljonam. Bus mierīga braukšana pa jūru. Man nu būs sevišķi mierīga: dabūšu kauču reiz kārtīgi izgulties. Kas par laipnību, viesmīlību, draudzību. Gribās visiem par to pastāstīt, ka tur, Somijā, Latvijai pūkst stipras draudzīgas sirdis!

Līdzas ar mani brauc Somijas ģenerālštāba priekšnieks pulkv. Valenius un vēl kādi virsnieki. Mani iepazīstina pulkvedis Relanders. Nu var droši braukt: tāda apsardzība! Tallinas krastā sagaida igauņu virsnieki. Bušot kāda motora izmēģināšana. Kamēr šie mēģina motorus, mēs ar sūtniecības pag. pārvaldnieku Rāceni mēģinām Estijas „deģideni”, kam tik plaša piekrišana visapkārt. Liekās arī, ka „deģidens” īenes Estijai vairāk, nekā „deģakmens”. Bet mūsu „dzidrāis” sit tomēr pāri un pie labākas eksporta organizācijas, mēs varētu nopelnīt miljonus latu! Vakara „Tallinas „atrvilcenis” mani aizved uz Rīgu. So iso ceļā gabalu braucām 24 stundas! Ilgāki, ka no Rīgas līdz Varšavai! Dr. Alfr. Bīlmanis.

Oficiālā daļa.

Valsts Prezidenta pavēle armijai un flotel 1929. g. 22. novembrī. Nr. 487.

Pārvietoju dienesta labā Zemgales artilērijas pulka virsleitnantu Arvedu Lullu uz Armijas štābu un 6. Rīgas kājnieku pulka virsleitnantu Evaldu Azaci uz Auto-tanku pulku.

Valsts prezidents O. Zemgals. Kara ministra v. E. Latmiņš.

Ministru prezidents

H. Celmiņš vakar vakarā izbrauca ar vilcienu uz Bēni, no kurienes atgriezies atpakaļ Rīgā pirmdien.

Kara ministrs

A. Ozols tik tālu jau atveseļojies, ka, cik paredzams, rīt jau varēs stāties pie saviem amata pienākumiem.

Mūsu militārpriekšstāvis

Estija un Somija pulkv.-l. Streipa dienesta darīšanas atgriezies Rīgā. Pēc nedēļas viņš dosies atpakaļ uz Tallinu.

Jauna Latvijas radiofona stacija.

Pasta un telegrāfa d. ts paredz nākošos gados stāties pie jaunās, daudz spēcīgākas radiofona stacijas būves ārpus Rīgas. Tā domāta ap 100 kv. spraiguma jaudas, tā ka viņas priekšnesumus un ziņas varēs uztvert visā Latvijā ar dedektoraparātiem. Šis modernais radiofons izmaksātu ap 1 miljonu ls. Daļu no jaunbūvei vajadzīgiem līdzekļiem cer radiofons pats sakrāt un daļu cer saņemt no valdības budžeta kārtībā. Tagadējais Rīgas radiofons turpmāk domāts vienīgi pilsētas un viņas apkārtnes radio abonentu vajadzībam. U.

Par meliorācijas darbiem šogad izdoti 4 milj. latu.

Zemkopības ministrijas kulturtechniskā daļa šī mēneša sākumā izbeidza lielāko daļu no meliorācijas darbiem. Dažas vietas darbi tomēr vēl tiek turpināti. Tekošā gadā par meliorācijas darbiem pavisam izdoti 4 milj. ls. Tr.

Kā norit lauksaimnieku kreditēšana.

Valsts zemes banka līdz 1. nov. tekošā gadā piešķirusi kreditus 51,767 gadījumos, noraidot pieprasījumus 11,793 gadījumos. Līdz tam pašam laikam šogad piešķirti aizdevumi par 43.140,395 ls. No atsevišķām vajadzībām: ēku būvei piešķirti 11,7 milj. ls, meliorācijai — 2,8 milj. ls, zemes pirkšanai — 900,000 ls, plodis cietušiei graudniekiem un rentniekiem — 1,2 milj. ls, spēkbarībai — 2,3 milj. ls, pienotavām — 1,07 milj. ls, lauku rūpniecībai — 700,000 ls un lauksaimniekiem, galvenā kārtā jaunsaimniecību inventāra iegādešanai — 250,000 ls. Tr.

Kā norit gaisa satiksme caur Rīgu.

Kā mums ziņo, šī gada gaisa satiksmes sezonā caur Rīgas gaisa ostu izbraukuši ar sab. „Deruluft” lidmašīnām pasažieru: virzienā Rīga-Berlīne — 143, Berlīne-Rīga — 80, Rīga-Maskava — 13, Maskava-Rīga — 25, Rīga-Tallina — 58, Tallina-Rīga — 66 un Rīga-Ļeņingrada un Ļeņingrada-Rīga — 5 pasažieri. Bez tam caur Latviju izbraukuši šīnī gadā ar lidmašīnām 449 tranzit pasažieri. Saldzinot ar iepriekšējiem gadiem, pasažieru skaits gaisa satiksmē caur Latviju ievērojami pieaudzis. U.

Jūras zvejniekiem šī vasara bijusi izdevīga.

Pēc zemkopības ministrijas zivkopības nodaļas ziņām šīnī vasarā jūras zvejnieki sazvejojuši daudz vairāk zivju, nekā pērn. Ta Liepājas zvejnieki nopelnījuši apm. par 70 proc. vairāk, nekā iepriekšējā gadā. Sīgas sazvejotas par 100 proc. un zuši par 50 proc. vairāk, nekā pērn. Tr.

Apzēlošana armijas gada dienā Lietuvā.

Sakarā ar armijas dibināšanas gada dienu Lietuvas kara ministrs atsavinājis no Varņu koncentrācijas nometnes vai samazinājis sodu 23 ieslodzītiem. Bez tam apzēloti 31 cilvēks, kas administratīva kārtā bija izsūtīti uz dažādiem apriņķiem.

Klemanso uz nāves gultas.

Havass ziņo, ka Klemanso kopš aizpagājušās pusnakts jau ir bez samapas. Brīžiem viņš murgu, izrunādams nesaprotamas frazes. Pēc ārstu domām, viņš šodien vairs nepiedzīvos. Sirds vēl strādā, bet nieru darbība pilnīgi apstājusēs. Lta.

Arabu ģenerālstrieks Palestīnā.

Reuters ziņo no Palestīnas, ka angļu policija Jaffa aizvakar vakarā apcietinājusi 9 arabus par agitāciju pret žīdiem. Sakarā ar to vakar Palestīnā izsludināts ģenerālstrieks, kuŗa piedalās visi arābu tautības iedzīvotāji. Lta.

Baumas par gaidāmu puču Silezijā.

Breslavas komunistiskais laikraksts „Schlesische Arbeiterzeitung” šorit izlaidis ekstralapu ar ziņām, ka tuvākās dienās esot gaidāms „pučs”: Silezijas strēlnieku savienība izdarīšot apvērsuma mēģinājumu. Breslavas policijas prezidents sakarā ar to paskaidro, ka pēdējās dienas esot gan dzirdējis baumas par itkā gaidāmu puču, bet nepiešķirot tam nekādu nozīmi. Katrā ziņā neesot iemesla bažām. Lta.

Pragas vācu augstskola atkal atvērta.

Ceturtdien Pragas vācu universitatē un tehniskā augstskola atjaunota lekciju lasīšana. Lta.

Nemiers ar nacionāļu centieniem Vācijā.

„Deutsche Allgemeine Zeitung”, kaut gan pieder pie labā spārna laikrakstiem, diezgan ironiski kritizē Hugenberga runu nacionāļu partijas kongresā. Laikraksts atgādina, ka jau pirms 6 gadiem Bavārijas ģeneralkomisars fon Kārs esot apsollījis „marksisma likvidēšanu”. Kārs tadēļ esot sabiedrojes ar Hitleru, bet Hitlera pučs tāpat, kā jau iepriekš Kappa pučs, kā zināms, tikai vājinājis vācu nacionalistisko kustību. Hugenberga vakardienas runa spilgti atgādinot toreizējos apstākļus, kaut gan tagad par puču neesot ko domāt. Hugenberga mērķis esot ļoti skaists, bet kā nacionāļu partija gribot to sasniegt? Hugenbergs atsakoties kopā ar centru un tautas partiju uzlabot priekšnoteikumus Jonga plāna izpildīšanai, viņš spiežot abas partijas iet kopā ar socialdemokrātiem. Nacionāļi tagad lejoj ādeni tikai uz nacionalsocialistu un kreisā spārna dzirnavām.

Kapteinis Paprockis, Polijas kara priekšstāvja palīgs atstāj savu līdzšinējo amatu.

Karavīru dzīve.

Šodien uz Brāļu kapem

plkst. 13 ar militaru godu no Rīgas stacijas izvadīs Lačplēša ordeņa kavaliera, atv. ltn. Vickopfa mirstīgās atliekas. Noberdzoties atbrīvošanas cīņām, ltn. Vickopfs daudz strādāja mūsu militārā žurnālistikā. Viņa spalvai pieder, starp citu, vairāki pētījumi par mūsu atbrīvošanas cīņu Kurzes periodu, kas publicēti "Latvijas Karēvi" un "Militaru rakstu krājuma". Rosīgi netaisījis darbojas arī tulkodams ārvalstu militārdarbus latviski valodā. Te pirmā kārtā jāmin lielais Klauzevica darbs "Par karu" ko iespieda "Militaru rakstu krājums" un Lefebura — "Kīmiskais karš", kas iznāca atsevišķi izdevumā. Netaisījis agrāk darbojies arī "Latvijas Sargā", sniedzams apskatus par ārpolitiku.

Paskaidrojums par kaņaskolas bij. audzēkņu piedalīšanos 10 g. svinībās.

Skolas priekšnieka uzdevumā paskaidroju, ka visi skolas bijušie virsnieki, audzēkņi un lektori, pēc pastāvības tradīcijas, lūgti ņemt daļu svinības pēc seksošas programmas bez kādas saistības (īpašas dalības naudas iemaksas) no viņu puses: 30. novembrī: 1) vaiņaga nolikšana Brāļu kapos plkst. 14, 2) dievkalpojums Māras baznīcā plkst. 19, 3) gājieni uz bijušām kaujas vietām pāri Daugavas tiltiem pēc dievkalpojuma.

1. decembrī: 1) parāde Armijas laukumā plkst. 11.30, 2) sporta priekšnesumi manežā Kr. Barona iela Nr. 127 plkst. 14, 3) balles Armijas virsnieku klubā plkst. 22. Bij. skolas virsniekiem un audzēkņiem, kā arī viņu pavadībā ieviestiem viesiem, ielūgumi nav vajadzīgi. Visiem, kurus viņi ielūdz un personīgi nepavada, ielūgumi saņemami Skolas štāba. Citus laikrakstus lūdzu pārdrūkat.

Kara skolas saimniecības priekšnieks pulkvedis-leitnants Olte.

Aizsargu dzīve.

Aizsargu manevri

notiks 30. novembrī un 1. decembrī Kandavas rajonā. Piedalīsies Talsu un Tukumā aizsargu pulki.

Humors

Cerīšs klausās, ka viņa vienīgais mēcās spēlēt vijoli. Un nevar apmierināties ar dēļa izvēli kļūt par virtuozu. Viņš klausās un neteic ne vārda. Tas nepatīk atkal mēlēt; tā dievina dēļa spēli.

— Nu, dzirdi nu?! — tā jautā — ko tu teiksi? —

— Ko nu lai saka, — paps ballīgi teminas, — ja pulsis pareizi spēlē, tad komponists neder nekam.

Modes jautājums.

— Atvalnotat, cienītā kundze, — iesāk veļas mazgātāja, — es nevarēju izdabūt laukā visus trāpus no zīda.

Cienītā sākt rēkt: — Ko, trāpus? Tie bij rokām gleznoti modes jaunuņi? —

Valnīgais.

— Kāpēc tu esi tik nikns uz Domeršternu? —

— Viņš bij manas sievas līgavainis. —

— Nu, un? —

— Viņš atsauca saderināšanos. —

Mierīga sadzīve.

Liene satiek draudzeni Rutli.

Liene prasa: — Kā tev klājās laulībā? —

— Labi, — atbild Rute, — mēs esam gadu apprecēti un tikai reiz ķīļdojusies. —

— Lieliski, — piemēta Liene, — Kad tad sasirdējāties? —

— Tūlīt pēc kāzām, — stāsta Rute, — un no tā laika nerunājamies vairāk nemaz. —

— No šim zāļem dodat meitenai pēcas ēdamkarotes dienā. —

Stevija: — Mijāis daktera kungs, mums ir tikai trīs karotes. —

Itālijas centieni pēc lielas flotes.

Itālija vēlas jūras spēkos līdzināties Francijai.

Sakarā ar Itālijas-Francijas sarunu uzskāšanu jautājumā par jūras spēku ierobežošanu Romas laikraksti uzsver, ka Itālijas faktiskā valdība Londonas konferencei kategoriski prasīšot, lai itāļu flote būtu tikpat stipra, kā franču flote. Par to Francijai nevajagot nodoties nekādām iluzijām. Zemūdeņu jautājumā Itālijas valdībai esot brīvas rokas. Viņas lēmums atkarāšoties no stāvokļa Londonas konferencei un no nepieciešamības nodrošināt Itālijai pārtikas piegādi pa jūras ceļu. Ja franči atsaukas uz to, ka Francijas flotei vajagot nodrošināt „melnas armijas” parvešanu no Ziemeļāfrikas uz Eiropu, tad vajagot ņemt vērā arī to, ka Itālijai kara gadījumā būtu jāpārved tukstošiem rezervistu no Amerikas un turklāt jāapsargā tirdzniecības flote.

Atgādinājums amerikāņiem pirms Londonas konferences.

Ievērojot to, ka dažādas amerikāņu organizācijas, kas aizstāv stiprākas kara notes nepieciešamību, agrāk sūtījušas savus novērotājus un aģitatorus uz starptautiskām flotes konferencēm, — Vašingtonas valdība tagad griezusies pie šīm organizācijām ar brīdinājumu, nepieņemt tādu aģitāciju gaidāma Londonas konferencei. Arī Amerikāņu flotei atgādināts, ka Savienoto Valstu prezidents ir visu bruņoto spēku virspavēlnieks un ka viņa lēmumi par turpmāko flotes politiku tadēļ jastāda pāri atsevišķo militārpersonu ieskatiem.

Dzimtene.

Daugavpils brāļu kapu izbūve.

Daugavpils brāļu kapu komiteja, neskatoties uz trūcīgiem līdzekļiem, ir ķērusies pie kapu kopīņu un dēstījumu izkopšanas latvij un poļu brāļu kapos, cerībā, ka vietēja sabiedrība šim cēlam darbam neliegs sava pabalsta. Poļu brāļu kapos priekšdarbi jau pabeigti un drīzumā tos beigs latvij brāļu kapos. Nakamā pavasarī paredzēts ar melnzemi atjaunot kapu kopīņu rindas apstāt ar zaļu zālīti, kurā pēc vajadzības apcirps. Tāpat paredzēts koku-krustiņus apmainīt ar kapu plāksnēm no akmins. Pagājušā ziemā izsalušie kociņi un krūmāji apmainīti ar jauniem.

Brāļu kapu komiteja ķērusies arī pie projekta izstrādāšanas piemineklim, kurā domāts celt liela pasaules kara kritušo krievu karavīru kapos vietēja pareizticīga kapsēta. Komiteja jau krievu brāļu pieminekļa vietu izmeklējusi un pieminekļa domāts obeliska veida.

Talsi. Brīvības pieminekļa komiteja uz Valsts prezidenta uzaicinājumu nodibinājies Talsos. Par komitejas priekšsēdētāju izraudzīts apriņķa valdes priekšsēdētājs J. Lejiņš-Leja, par sekretāru pilsētas galva A. Reiznieks, par kasieri pol. priekšn. J. Stucers, par locekļiem P. Avens, L. Dunkels, O. Martinelli un L. Kallmeijers.

Komiteja drīzumā stāsies pie līdzekļu vākšanas brīvības pieminekļa celšanai Rīgā.

5 gadu atceres dienu sarako 1. dec. Latvijas dzelzceļnieku b-bas Valmieras nodaļa. Svētiku dienu ievadīs ar liturģiskugarīgu koncertu Valmieras baznīcā. Vakara svētiku koncerts Latviešu biedrībā, kur muzicēs Latvijas universitātes akadēmiskas muzikas biedrības simfoniskais orķestrs. Pirms koncerta Latvijas dzelz. biedrības priekšnieka Dinberga priekšlasījums par biedrības darbību un mērķiem. As.

Luis Hiršmans, pirmās sērkočiņu fabrikas dibinātājs, miris Kuldīgā un apbedīts vietējos zīdu kapos.

Nodedzinājis sienu vezumu. Arvids Krauklis no Zālītes pag. no pļavas vedis mājās sienu un uz vezuma sēdēdams pīpojis. Neuzmanīgi apejoties ar pīpi, no tās izkritusi uguns un aizdedzies siena vezums. K. paspējis no vezuma nolēkt un izjūgt zirgu. Rati ar sienu sadeguši.

Dzelzceļa kļūma. Piekdien pēc pusdienas posmā Lielribe — Miķeltnornā 43. kilometri pasažieru vilcienam nogāja no sliedēm lokomotive, bagāžas vagoni un viens klases vagoni. Pasažieri nav cietuši. Ceļš bojāts 15 metrus garumā. Pasažieri tajākbraukšanai pārsēdināti Miķeltnorni preču vilcienā.

Pasts un telefons. Pārveidota pasta-telefona palīgnodaļa par pasta-telegrafa kantori: Zemgale — Ilukstes apr. Demenes pag. Pārveidotas pasta palīgnodaļas par pasta un telefona palīgnodaļām: Kārdzaba — Madonas apr. Kārdzabas pag. Virane — Madonas apr. Viranes pag.; telefona palīgnodaļas par pasta un telefona palīgnodaļām vienkrāšu un ierakstītu stāījumu operācijām: Bernāti — Liepājas apr. Pērkones pag. Nabe — Valmieras apr. Naves pag. Taši — Liepājas apr. Tašu pag. Vecsvirlauka — Jelgavas apr. Vecsvirlaukas pag. Iekārtotas naudas pārvedumu un pakau operācijas sekošās pasta palīgnodaļās: Iliņi — Talsu apr. Stendes pag. Podnieku — Talsu apr. Libagu pag. Sēņu — Talsu apr. Nurmuižas pagastā.

Trockis par angļu-amerikāņu flotes sarunām.

„United Press” ziņo no Konstantinopoles: Trockim bija saruna ar „United Press” līdzstrādnieku, kuram tas tuvāk izteicās arī par angļu-amerikāņu saprašanās flotu ierobežošanas jautājumā. Makdonalda un Huvera sarunas šinī virzienā Trockis apzīmēja par „tikpat smieklīgu, kā traģisku farsu.” Ja arī lielvalstu konferencei Londonā izdotos panākt vienošanos par jūras spēku ierobežošanu, tad tomēr tās nekādā ziņā nespēšot aizkavēt karu starp Angliju un Ameriku. Gan esot iespējams, ka šis karš „vēl ir tikai tājākā naktne, bet mums no viņa vairs nešķir ne gadu simteņi, ne arī gadu desmiti.” Pēc Trocka apgalvojuma „sarunas starp Huveru un Makdonaldu nemaz nav vestas par atbrūošanos un pat ne par bruņošanos ierobežošanu, bet gan tikai par bruņošanas racionalizēšanu.” Panākt angļu un amerikāņu flotu paritāti (vienādu stiprumu) neesot Amerikas gala mērķis, jo jaunais amerikāņu lozungs esot „dodāt mums jūru brīvību.” Realizējot „jūru brīvības” principu, Anglijai būšot ņemta iespēja izmantot savas flotes bāzes. Amerika ar laiku atņemšot savam stiprākam konkurentam — Anglijai visu, kas vien vērtīgāks tehnikas, tirdzniecības, finansu un kara mākslas laukā un visbeidzot pārņemšot Anglijai arī viņas flotes bāzes. Lta.

DZIMTENES KRONIKA.

Ugunsgrēki. Kacēnu pag. Melņlecas cēlā nodegusi Daniela Gusarova rija ar piederību. Sadeģuši llni un vēltijamā mašina. — No pārkurinātas krāsas Jaunpiebalgas pag. Vec-Skubliņ mājās nodeģusi Kārļa Kamena rija. — Gudenieku pag. Avotu mājā ipāšnieka Jāņa Brūna labības šķūni izcēlies ugunsgrēks. Uguns laikā pamanīta un nodzēsta. Adamam Apinim sadeģušas ausas, Jāzepam Cepurītim drēbes un Adamam Gulbim labības maisi. Uguns izcēlusies no Gaballīca mājās dzīv. 9 g. vecā zēna Alberta Gaballīca neuzmanīgas aplešanās ar uguni, šķūni smēķējot. — Nozagta gov. Istras pag. Skradelju cēlā dzīv. Iļjam Švedrovam no neizslēgtas kūts nezināmi ļaudari nozaguš govī, 240 ls vērtībā. xs.

Ārzemes.

Vācu šķendēšanās par landesvēra likumu.

„Germania” raksta, ka pieņemot likumu, kas atņem Latvijas brīvības kara dalībniekiem tiesību uz zemi, Latvija izdarot smagu morālistisku noziegumu. Ja vācieš, kas lēģuši savas asiņus par Latvijas brīvību, tagad tiek laupītas tiesības, tad ar to šo cilvēku gods tiekot vēl nedzirdēta kārtā aizskārts. Ar šo likumu Latvija pārkāpjot savus pienākumus, kādus viņa attiecībā uz minoritāti tiesību aizsargāšanu uzņēmusies Tautu Savienības priekšā. Varot vienīgi cerēt, ka pēdēja stundā tomēr saprāts uzvarēšot un ierosinājumu noraidīšot. „Berliner Tageblatt” raksta: „Likumprojekts ir nepārprotama minoritāti tiesību aizskāšana. Rodas iespāids, ka viņa nolūks ir gāst patreizējo valdību.”

Pīlsudskis Viļņā.

Ceturtdien veli Viļņā negaidot ieradies maršals Pīlsudskis vairāku augstu virsnieku pavadībā. „Kurjer Wilenski” ziņo, ka maršals uzturēsies Viļņā dažas dienas un vadīs poļu virsnieku karaspēles, kas sākušas vakar. Viļņā iebraucis arī kara viceministrs ģenerālis Konarševčiks. Lta.

Jaunieveduma mēģinājumi poļu kara aviacijā.

Ceturtdien Varšavā izdārja pirmo reiz Polija mēģinājumus sarunājošies ar lidotājiem, kas atrodas gaisā. Polijas aviacijas pētīšanas instituta virsnieki, lidojot virs Varšavas, sarunājas ar radiotelefona stacijas palīdzību ar vairākiem personām, kas atradās pie pilsētas telefonu tīkla ietilpstošiem aparātiem. Lta.

Rumāņu ārlietministra brauciens uz Pragu.

Rumanijas ārlietu ministrs Mironesku otrdien ieradies ar oficiālu vizīti Pragā. Pēc laikrakstu ziņām viņš apspriedīsies ar Čekoslovakijas valdību galvenā kārtā par Ungārijas tuvināšanos Itālijai un centieniem grozīt Trianonas miera līgumu. Tajāk runā, ka Mironesku gribot veicināt Čekoslovakijas tuvināšanos Polijai, saskaņā ar Rumanijas un Polijas ārlietu ministru norunu Zaļeska nesenās viesošānas laikā Bukarestā.

Amerikāņu finansistu pašnāvības.

Angļu laikraksti ziņo no Ņujorkas, ka biržas „krachs” turpina prasīt jaunus upurus. Pēdējās dienās notikušas jaunās pašnāvības spekulantu apriņdās. Starp citu padarījis sev galu lielākais Ņujorkas sviesta tirgotājs Ketlers (Cutler), kas — vērtspapīru kursu krišanas dēļ pazaudējis visu savu kapitalu. Tas izlēcis pa augšēji stāva logu lejā uz Vollstritu un bijis uz vietas beigts. Kalnu inženiers Motiska, kas arī bija cietis smagus zaudējumus, aplejis savas drēbes ar petroleju un tad pielaidis tām uguni. Motiska kundze, kas steigās tam palīgā, dabūjusi vārigas deguma brīces.

Armijas spiestuves

izdevniecībā iznākuse

Ģen. M. Peniķa grāmata

„Pasaules karš”

1914.—1918. g.

Austrumu frontē

1. daļa ar 17 šēmām

Maksa Ls 5.60.

Dabūjuma

ARMIJAS SPIESTUVE

Galvas pilsēta.

Polijas sūtnis un Arciševska kundze vakar vakara bija sarīkojuši soareju, kurā ieradās ministru prezidents H. Celmiņš, kara ministra vietnieks Ed. Laimiņš, citi valdības locekļi, armijas komandieri ģen. Peniķis, armijas štāba priekšnieks ģen. Kalējs ar palīgu ģen. Hartmani un citi vecākie virsnieki, diplomātiskais korpuss, Saeimas, ārlietu resora priekšstāvis un Latvju-poļu tuvināšanas b-bas locekļi ar dep. M. Skujenieku priekšgalā. Viesus sagaidīja sūtnis ar kundzi, Polijas kara priekšstāvis plkv. ltn. Kara un sūtniecības sekretārs J. Smigeļskis. Viesiem bij izdevība noklausīties slavenās poļu vijolnīstes Dubiskas panākumiem bagātos priekšnesumus un prof. Šuberta aiskaņojumus. Pēc koncerta viesi vēl dažus mirkļus pakavējās patīkamās sarunās pie viesmīlīgā saimnieka.

Karavīri lūdz samazināt braukšanas maksu autobusos. Pilsētas valdei iesniegts kolektīvs lūgums no vairākiem karavīriem, rūpēties par braukšanas maksas pazemināšanu 5. un 15. līnijas autobusos. U.

Jauna dzelzceļu virsvaldes komisija. Dzelzceļu galvenais direktors apstiprinājis šinīs dienās dzelzceļu virsvaldes sacensības komisiju sekošā sastāvā: priekšsēdētājs finansu direktors H. Mazkalniņš, locekļi: J. Bērziņš un Kārlis Eglīts. Šī komisija pārzinās dzelzceļu budžetu iznomāšanu, bārdzīdņu veikalu ierīkošanu, reklamu izkāršanu, personu svaru un automatu uzstādīšanu u. t. t. lietās. U.

Latvijas tapšanas filmas uzņemšanai vakar apbruņoja vēsturiskos kuģus, kas pirms 10 gadiem parveda Rēzeknes pulka desantu uz Bolderāju. Rīt ap plkst. 10 no rīta pie bij. Cizes kuģu būvētavas uzņems desanta sēšanas kuģišos, bet otrdien un trešdien Bolderajas iepemšanu. K.

Mirušo komp. Straumes Jāni apbedīs šodien Meža kapos. Izvadīšana no Meža kapu kapličas plkst. 14.

Pabalsti rakstnieku un mākslntieku piederīgiem. Starpresoru komisija tautas labklājības ministrija vakar piesprieda pabalstus: mirušā mākslinieka Ed. Brencena 4 g. v. dēlam — 80 ls mēn. un rakstnieka J. Poruka atraiņei Sigulda — 100 ls mēn.

Rīgas pilsētas izbūve. Pilsētas izbūves komisija pašreiz apspriež Ziepniekkalna satiksmes un dzīvojamo ēku tīkla izbūves projektu.

Minētās apkārtnes iedzīvotāji atkārtoti lūdz pilsētas izbūves komisiju — nokārtot satiksmi no Telts ielas pa Ebelmūižas ielu, virzienā uz Rēmermūižas ielu, jo tas ir vistaisnākais ceļš uz Torņkalna tirgu.

Ari tramvaja satiksmi vajadzētu uzlabot, pagarīnot līniju. Tr.

50 jauni skolotāji pieņemti pilsētas skolās no 29. septembra līdz 6. novembrim. ls.

Tramvaja valde paziņo, ka pirmdien, 25. novembrī, tiks remontēts dzelzceļa un tramvaja sliežu krustojums pie Braslas stacijas, kādēļ satiksme uz 11. līnijas sākot no plkst. 10 rītā uz dažām stundām tiks uzturēta ar pārsēšanas pie dzelzceļa pabrakutaves.

VISSISUMA.

Piekdienas rītā Filija mehaniskā dārbnīcā Tallnā izcēlās ugunsgrēks, kuram par upuri krita darbnīcas galvenā ēka. Lēsmās galu dabūja arī viens stādnieks. — Zviedrijas valdība nolēmusi izraidīt pirms kāda laika apcietināto Prūsijas landtaga komunistu deputātu Kasperu. — 24. novembrī Tallnā atklās otro starptautisko mākslas fotografijas izstādi, kurā dalību ņems 15 Estijas un 36 ārzemju fotografi. Izstādītā būs 235 darbi. — Laikraksti ziņo, ka Lietuvas ģeneralkonsuls Londonā Gineitis nākošā gada sākumā tikšot iecelts par ārlietu ministrijas ekonomiskā departamenta direktoru. — Austrijas valsts banka pazeminājusi diskontmēru no 8½ uz 8%. — Lietuvas bankas izsniegtie saimnieciskie kredīti oktobra mēnesī sasniedza 90 miljoni litu. — Laikraksti ziņo, ka sākot ar 1. janvāri preses prāvas tiks izslēgtas no Austrijas zvērināto tiesu kompetences. Lta.

Savienoto Valstu jūras politika.

I.

Savienotās Valstis savā pēdējā pilsoņu kara pieveica nepaklausīgos dienvidiešus tikai ar to, ka ziemeļnieku flote bija pārspēka un aizkaveja pievest dienvidniekiem pa jūras ceļu municiju. Bet pēc pilsoņu kara beigām flote tiek aizmirsta un no 1866. g. līdz 80. gadu sākumam Amerika neizbūvē nevienu kara kuģi. Tān laikā Eiropas valstīs bruņojas un strauji slideja militārisma apkampienos, bet Amerika noslēdzas savas robežas un nedomāja nedz par kolonijām, nedz par spēcīgām flotēm.

Tikai '90-to gadu sākumā Amerika uzreiz piegriez vērību flotei, sak to izbūvēt un kad 1898. gadā viņa pieteic Spānijai karu, viņas jaunā flote jau ir tik spēcīga, ka kādreiz slavenai Spānijas flotei ir jāatstājas par uzvarētu. Amerika iegūst gandrīz visas Spānijas kolonijas, kas nozīmē Amerikas iziešanu plašā pasaulē un no šī laika Amerika sak ņemt dalību starptautiskā politikā. Ap to pašu laiku Savienoto Valstu īpašumā pāriet Haiti un San-Domingo republikas. Tofeiz prezidents Ruzvelts izteicās: „Mēs nevaram sekot vecuma nespēkā nogrimušās Ķīnas piemēram un kauna pilnā mierā pūt pa daļām savas robežas.“ Šie vārdi izteic, ka Amerika ir nolēmusi uz sākt agresīvu politiku.

Kā celonis tam ir jāuzskata Amerikas rūpniecības straujā uzplaukšana, kura meklēja ārzemes tirgus. 1860. gada Amerikas rūpniecības produkciju vērtēja uz 2 miljardu dolariem, bet 1890. gadā šī produkcija bija jau 13 miljardu liela. Un 1901. gada prezidents Mak-Kinlejs deklarēja, ka „mēs esam tik tālu attīstījušies, ka varam apmierināt savus tirgus ar pašu produkciju. Mēs esam sasnieguši tādu rūpniecības attīstību, ka mums nepieciešami jauni un atkal jauni tirgi, lai nodrošinātu mūsu kapitālam tālāku attīstību.“

Savienotām Valstīm uzpeldēja divas problēmas: ārzemju tirgi un jūras ceļu drošība.

Pirmais jautājums nebija viegli atrisinājams, Eiropai pašai bija jau ļoti stipri attīstīta rūpniecība un ar vietējam mūitas politikām aizsargāta, Eiropas tirgus bija nodrošināts pret Amerikas uzbrukumu. Afrika bija sadalīta starp Angliju, Franciju un Vāciju. Austrija maz ko varēja uzskatīt ar arienes, jo viņas pirkšanas spējas, kā vāji attīstītai zemei, bija niecīgas. Palika pāri vienīgi Azija un pirmā kārtā Ķīna ar viņas pāri par 400 milj. iedzīvotājiem. Kā blakus tirgus vēl varēja noderēt Dienvidamerika ar apm. 80 milj. iedzīvotājiem.

Lai nodrošinātu jūras ceļu brīvu lietošanu, Amerikai bija nepieciešami izbūvēt nevien stipru floti, bet arī iegūt izdevīgas stratēģiskas bāzes, kur noderētu flotei kā iezpunktī pie augšā minēto tirgu iekarošanas. Spāņu kara tāpēc amerikāņi iegūst Portoriko, Kubu, Filipīnu un citas salas, no kurām var sākties tālāka ofensīve.

Drīz pēc kara Havaju salas izceļas revolūcija (vai nu bez amerikāņu piepalīdzības?) un tauta nogāž no troņa karalieni Līnokalāni un Havaju salas pāriet Amerikas īpašumā. Tad 1903. gadā Kolumbijas pro-

Gaisa milžu saimē.

Jauns sasniegums aviotehnikā.

Dažas dienas atpakaļ Dessavā sākās jaunās Junkersa milžu lidmašīnas „G-38“ izmēģināšanas lidojumi, kas jau pašā sākumā deva teicamus panākumus. „G-38“ lielāka no patreizējam sauszemes lidmašīnām. Bet ne lidmašīnas lielums vien ir tas, kas pie šīs lidmašīnas saista plašu aprindu uzmanību. Viņa savā konstruktora darbības gaitā prof. Junkers ir gājis īpatnējus meklētāja ceļus, pie tam zinātniski pamatotus. Nemaz nav jāskatās ilgi atpakaļ, kad Junkersa konstruētās lidmašīnas uzskatīja ar neuzticību, dēvēja par „konzervu bundžām“ un neticēja to lidotspējām. Tagad, saprotams, viņa darbībai veltī lielāko uzmanību. Palikdams stingri uzticīgs saviem jaunības ideāliem konstrukcijas ziņā, viņš tomēr ir viens no ievērojamākiem meklētājiem un arī atradējiem. Savu jaunāko lidmašīnu „G-38“ prof. Junkers neuzskata par ideālu, bet gan kā starptauku, kā pārejas formu uz viņa centieni kalngālu — „lidojošo plaksnī.“ So mērķi prof. Junkerss teoretiski spraudis jau 1910. g., bet tikai tagad tas tuvinās tehniskam atrisinājumam. „Lidojošais plaksnis“ — šajos vārdos jau izteikts lidmašīnas konstrukcijas princips. Tikai viens liels plaksnis, bez ķermeņa, lai tadējādi samazinātu līdz minimumam gaisa pretestību panaktu iespējami lielāko celtspeju, kas liktu drošus pamatus gaisa satiksmes ekonomiskumam. Kā jau minējām, „G-38“ ir tikai starpcelš uz šo ideālu. Šinī konstrukcijā prof. Junkers vēl nav pilnīgi atteicies no ķermeņa; pēdējā loma tika ievērojami samazināta un attiecīgi paplašināta paša plakšņa nozīme. Plaksnī kurā biežums pārsniedz 2 mtr., ievietoti ne tikai motori, bet arī pasažieri un kravas telpas. Tādā kārtā tuvinoties „lidojošā plakšņa“ idejai. Jaunajā lidmašīnā daudz interesantā un asprātīgi atrisinātu konstrukti- vum detaļu. Lai atzīmējam tikai vadītājas ierīces — kas viegli pārvaldāmas, motoru nepietojumu ar uz priekšu izvirzītiem propelleriem u.t.t. Pilnīgi jaunu atveidu dabūjis arī skrietels. Līdzšinējo 2 riteņu vietā „G-38“ apgādāta ar 4 riteņiem. Tie pa diviem saslēgti īpašas aijas un pie tam katris ritenis apgādāts ar gaisa bremzī. Lietojot šīs bremzes, lidmašīna ne tikai var veikli manevrēt uz zemes, bet lielā mērā tiek samazināts arī tas izskrejiens nolāzoties. Uz priekšu izvirzīta lidmašīnas ķermeņa daļa novietots komandas tiltiņš, bet aiz tā divu pīliotu vietas. Jaunā gaisa milža īpašības se-

košas: platums — 45 mtr.; garums — 23 mtr.; tukšsvars — 13 tonnas; lidojuma svars — 23—24 tonnas; motoru kopjauka — 2400 zirgu spēku (4 Junkersa tipa motori); ar 3 tonnas lielu lādīnu lidmašīna bez pārtraukuma var lidot 3500 km. tādā kārtā jau tuvinoties transporta spējīgam transo-keana lidmašīnām, kādas līdz šim pazinām tikai projektos. „G-38“, kā „starptauka“ panākumi dod cerību, ka prof. Junkers sāks realizēt sava „lidojošā plakšņa“ ideju arī visā pilnībā. Jo vairāk tamdēļ, ka šāds projekts pie tam ļoti grandiozs apmēru ziņā, jau sen izstrādāts viņa konstruktora biroja. Šim projektam dots tālš, bet cerību pilns nosaukums „J-1000“. Neatkarīgi no realizēšanas iespējas, šis projekts pats par sevi ir ievērtības cienīgs. „J-1000“ domāts simts pasažieriem un 12 personu apkalpei. Šī lidmašīna jau vārda pilnā nozīmē ir tikai lidojošs plaksnis, pilnīgi bez ķermeņa. Vienīgi dziļuma stūres nedaudz iznests uz priekšu, bet virziena stūres — atpakaļ. Plakšņa garums — 240 pedas; platums — 30—35 pedas, bet biežums — 9 pedas. Pēdējais atļauj cilvēkiem pilnīgi brīvi staigāt plakšņa iekšpusē. Visu plaksnī šķērso garš koridors. Plakšņa vidusdaļa iekārtotas telpas pasažieriem, apkalpei, viesistabas, gulamtempas, smēķējamā telpa, lastava, virtuve u.t.t. Plakšņa galos iekārtotas bagāžas noliktavas. Zem plakšņa — divas lielas laivas pludīni. Pie katra no tiem četri pāri ievēljamu skrietēju, jo projekta paredzēta „J-1000“ nolaišanās kā ūdenī, tā uz sauszemes. Atzīmējams, ka arī šo laivu telpa izmēģināta: katrā no tām ierīkota ēdamzāle 36 personām. Lidotāju vietas un motoru centrāle ierīkota sevišķā piebūvē, plakšņa priekšpusē centrā, no kurienes ļoti labs redzes lauks. Plakšņa priekšpusē novietoti 4 motori, 4000 zirgu spēku kopjauka. Šī milža svārs lidojumā bus apmēram 50 tonnas liels un lidmašīna, darbojoties tikai 3 motoriem, varēs attīstīt apmēram 200 km. lielu stundas ātrumu. Tāds pagaidām ir prof. Junkersa ideāls, kura sasniegšanai tas tuvinās un ko ar interesi vēro visa pasaule. Viņa sasniegumi, sakot ar pirmajām „konservu bundžām“ līdz tagadējām milžin „G-38“ ir spilgtākais pierādījums aviācijas attīstībai, bet minētais „J-1000“ projekts ilustrē aviācijas perspektīves nākotni. Beidzot jāatzīmē, ka prof. Junkers ir pirmais un ilgu laiku vienīgais, kas savu projektu realizācijai lietoja un tagad lieto tikai metālu.

Fridrichs Gulbis.

Skumjas.

Tai vakarā kad rieta zvīlums
Un ziedu tvans
Bij pāri man, kā glastošs mīlums
Un sirds, kā zvans.
Pēc tavas dvesles dailes klusas
Un acīm ar
Es alkū, it kā bērns pēc dusas,
Lai man tas star.
Un tuiers un līgsme, ko tu glaba
Un sapņu zelts
Šai mirklī lai man atdots laba
Un sirdī celts.
Un smaržas, kas ar vejiem plūdo
Kur aizēj tu,
Lai mani ved pa ceļu gludo
Uz māžību.
Lai tevīs mīlēdams es esu
Tik zalošs zars
Un savas ilgās vienmēr nesu
Kur pavasaris. —
Var šaubīties par dzīvi pašu
Un pielūgt to,
Un mīlēt sapņu gaitu ašu
Un it neko.
Un vēleties lai zeltains zaigums
Par mani plīv
Un mūžam sardzi tura maigums
Un skumt nav brīv.
Bet skumjas, tvanošas kā migla
Ir sardzē jau
Un mirkļu atspole skrien žigla
Un tevis nav.

Voldemars Nadziņš.

Pie loga.

Acis uz lielceļu raugas,
Lēni birst klavlapu zelts...
Trisot nu puskaktis augas
Domāju — viss še ir velts.
Garām slid bērniņas tēli —
Balti; man asaras rit
Nemanot vaigā un žēli
Tālumā pulkstenis sit...
Laikam tur vakaru zvana,
Laudis uz baznīcu iet?
Ai, nē! Tā dvēsele mana —
Dziesmu par ciešanām dzied...!
Lēni šalc rudenā vēji,
Griezdamās lapīpas krit...
Aizdarās acis, un spēji
Galva uz palodes slid...

Karlis Šponss.

Rudens vējos.

(Sonate).

Nes vēji lapas dzeltenas pār kailām lejām.
Jau vitis vaiņags, tavu balto roku viņš,
Aiz birzes galotnēm, kad ausa ziedonāris,
Kad ziedi izplaukušī bija orchidējam.
Liec kailos zarus vītoli pār darza eļām,
Kur daudzreiz tevi meklēt gāju ilgu dzīti,
Kad maija aromata vakars bija tīts,
Un dzidra gaisma staroja no zvaigžņu sejām.
Nes vēji atņinis no taviem glāstiem siltiem,
Un tautu tēlu atspulgo, kad saule riet,
Sārts debess loks, caur dzīves tukšumu un
viltiem.
Caur nakti manas ilgās tevi meklēt iet
Uz tālo pagātņi, pār baltiem sapņu tiltiem.
Bet ostas nav nevienas vairs, kur laivu siet.

Milas stāsts.

(Beigas.)

Viņš satvēra tās rokas. Un tūlīt viņam pieklāvās tās augums. Bet ne tik strauji, kā viņš bija gaidījis.

«Man bail...» bija viņas pirmie vārdi.

«No kā... milā?»

«Nakts bij tik melna... Es iznācu... Aklā aukā... Gāju... Iedārdējās gaisi... Es skrēju... Koki baigi šņāca... kā atturot... Es steidzos... tā baidījos.»

Forsts dziļi saprata, ko jaunai grāfienei nozīmēja šis nāciens. Viņš droši un gavilējoši pateica:

«Manās rokas būs lielākā drošībā! Tās vēl neko milāk nav sargājušas.»

Viņas atbilde bija vēl maigāka: «Es nekad nezīnāju, ka tā spēšu tevi iemīlēt... Kā tava mila varējusi tā visu mani paņemt?! Tā var mīlēt tikai vienu... baidos, ka... pēdējo reizi.»

Jauneklis to dedziņi pārlabojā: «Jā, — pēdējo... Otrā tāda reize nevar atnākt dzīvē. Viņš saņēma tās skūpstu, kas bija vēl maigāks, kā tās vārdi. Tie vēl stāvēja, aizmirsušies pie paviljona jumtotās ieejas. «Iesim tālāk!» atcerējās vedināt jauneklis. «Es tevi vedīšu. Jāuzmanās. Aiz durvīm atstāti lieli, asžuburaini lākturi. Kādas agrākas milas nakts apspīdētāji... Mums būs gaiši tāpat!»

Viņu ceļi atdūrās pret divānu. Tās lietus mētelis nokrita, kā samirkušas bruņas. Tad viņa, pilnīgi atbrūnota padēvās tā meklējošām rokām. Bet tikpat liela cik padošanās, bija tās milas uzvara...

Katra viņas auguma līnija karsti atbildēja glāstiem... Šajos mirkļos dega sirdi un asinis gadiem ilgi sakrātāis. Starojoši sadega robežas starp gaidīto un iedomāto, dzīvi un sapni. Šie brīži bija kļuvis pārāki, kā sapnis. Tajos viņa visu ko varēja atdeva un paņēma laimei, mūžībai...

Tad, pēc lielākā liesmojuma, tās auguma trīsas saplaka. Zibens uzspīdumā jauneklis ieraudzīja tās smaidu. Tas staroja savādā baltumā. Kā altārs, kam ziedots lielākais upuris...

Jauneklis pacēla vēl augstāk galvu. Vai tumsā

kas nesakustējās?.. Vai tur rāmi nesagrīļojās spēnu granda gīmetne!? Tā nāca uz priekšu? Kas te notiek?..

Negaiss atkal uzskāla ugunus. To atspīdumā viņiem tuvojās tumsa statuļa, zvērojošām acīm... Tas bija grāfs! Viņš draudoši pacēla roku.

To bija ieraudzījis arī Lija. Viņa uzlēca kāfās, nostājoties starp milāko un vīru. Noklaudzēja divi sausi sprādzieni. Kluss iekliedziens. Vīru un milāko vairs nešķīra baltais stāvs.

«Slepka!» iekliedzās milākais. Sažņaugtām dūrēm no divana tas metās vīrs šāvējam. Viņa krūtīs iesitās truls belziens, bet tas vairs neatturēja pacelto dūru triecienu... Gandrīz vienā mirklī atskanēja divi dobji kritieni. Un iestājās smags klusums.

— — — Tumsā mākonī. Tiem jāpeld cauri... Tie sāk pašķirties... Un atspīd gaisma. Lāipna. Mierinoša... Forsts atvēra acis... Plakstiņos bija lījusi naktsspuļdzies mierīgā gaisma... Kur viņš atradās?.. Savā istabā?! Gultā?! Pārsietām krūtīm! Atņinai izskrēja cauri pēdējās nakts... bet kuŗa tā bija?.. notikumā. Lija!!! ...Grāfs — slepkava!!! Bet, varbūt, tas nav beidzies tik ļauni. Kā lai to uzziņ? Te nav neviena... Bet jāuzziņ!

Viņš mēģināja strauji piecelties sēdus, bet asās sāpes to atvilka atpakaļ spilvenos. Tad viņš to darīja otrreiz. Uzmanīgāk. Un, lūk, beidzot, viņš jau bija atstājies gultā... Vēl jāuzvelk nakts tērps, tam pāri — mētelis. Vēl spieķis. Nu var iet. Koridorā Forstu apņēma dziļa tumsa. Bet vienā galā margoja gaisma. Tā tad tur bija nomodā. Tikai tur!

Tuvojās soļi. Balsis. Labāk noklausīties nepamanīti. Forsts aizslēpās veltes iedobumā. Tie bija divi sulaiņi.

«Ārstu konsilijums beidzies... Nu un?.. Grafa stāvoklis bez cerībām... Tas paviljonā kritot ielauzīs galvas kausu... Lākturu žuburi bijuši pārāk asi... Stāsta, arī viņa vectēva laikā šai paviljonā bijis tamlīdzīgs gadījums. Grafiene nav bijusi laimīga un tā iemīlējusies kādā...»

Tājākais nebija sadzirdams. Forsts arī vairs nespēja ko sadzirdēt. Tam denīnos iesitās asiņu

dunoņa. Viņš bija grafa nejaušais nonāvētājs!.. Jā. To norādīja arī īgnums pret viņu. Vai viņš nebija nevērīgi atstāts savā istabā? Bez ārsta, žēlsirdīgās māsas uzraudzības.

Bet kas ar Liju? Viņu vairs nepieminēja. Vai tas nozīmētu, ka tiešām?.. Mocošās domas to dzina tālāk. Tam aizrāvās elpa, bet viņam likās, ka tas tāpēc, ka sažņaudzās sirds.

Neziņas traukts, tas turpināja grūto ceļu zem tumsām velvēm. Viņam šķita: tās saslējušās pāri galvai tik naidīgi kā vēl nekad. Padara mīklu, nepeljamu gaisu, lai viņš noslāptu. Bet viņš tomēr ies! — uzzinās, ko slēpj drūmie mūri un dīvainā, salslimusi nakts...

Forsta soļi, pašam nezinot, bija nonākuši pie pils lūgšanas telpām. To durvis bija pusatvērtas? Kādēļ? Ko nozīmēja svinīgā gaisma, kas svītraini ielūda koridorā? Vai tiešām?.. Nē, nē, — tur ir cilvēki. Viņi ko runā!.. Nē, — liekas it kā ko lasītu... Jā, — tie ir... lūgšanas vārdi!.. Ai!.. Tad, tiešām, tas tā noticis. Vairs nebija šaubu! Līdzšinējā nemiera vietā Forsta krūtīs iesalca dziļš, svētšviniņš miers. Viņš bija sagatavojies, lai redzētu tālāko. Viņš jau stāvēja durvis.

Samta melnās krokās, kā Letas tumšos viņos bija iestindzījis zārks. Uz tālāko tālumā plūstošā straurmē bija iemesti ziedi. Daudz baltu ziedu.

Tagad vajaga saņemties un pacelt acis augstāk. Uz Liju. Vai tu esi no manis aizgājis? Pavisam? Kā tu to varēji?..

Un es? Kā es drīkstēju tev visu to nodarīt?.. Piedod, jo tevi pārāk mīlēju...

Jo vairāk viņš skatījās aizgājušās sejā, jo skatdrāk redzēja, ka tajā nebija iecirstas sāpes, bet... savāds kluss smaidis. Tās pierē un lūpas likās apmirdzēti, kā baltākie kalngāli, kur valda mūžīgs miers un gaisma.

Viņš jutās, kā milas aizsaules atblāzmas apstarots... Bet tas tikai pavairoja viņa sāpes. To satriekts viņš lēni sabruka blakus melnā izmisuma vilpiem.

Edvins Mednis.

